

Yabancılar Türkçe Öğretiminde A2 Düzeyinde Metin Uyarlama ve Etkinlik Önerisi: “Elli Kuruş” Hikâye Örneği

Sezen KAPLAN ÖZCAN¹
Arzu ÇEVİK²

Öz

Dil öğretim sürecinde ders kitabı dışında farklı materyallerin kullanılması, dil becerilerinin ve kelime dağarcığının geliştirilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu sebeple dil öğrencilerine sunulan okuma metinleri, süreçte en çok ihtiyaç duyulan materyallerden biridir. Düzeye uygun okuma metinleri; bilişsel yükü hafifletir, farklı kelime ve kavramların öğrenilmesini sağlar, kültürel etkileşimi artırır ve hedef dilin edebî eserlerine karşı merak uyandırır. Bu sebeple çalışmada, Orhan Kemal’in ‘Elli Kuruş’ hikâyesi A2 düzeyine uyarlanarak etkinlik önerileri sunulmuş ve yabancılar Türkçe öğretimi sürecine katkı sağlayacak bir kaynak oluşturulması amaçlanmıştır. Metnin uyarlanmasında; değiştirme, sadeleştirme, silme, genişletme, koruma işlemleri yapılmıştır. Farklı dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler hazırlanmış, uyarlanan metin ve etkinliklerle ilgili alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Metnin sadeleştirilmesi ve etkinliklerin hazırlanmasında, Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni ve *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe A2 Ders Kitabı* esas alınmıştır.

Anahtar kelimeler: *Okuma, sadeleştirme, uyarlama, metin, hikâye, dil öğretimi.*

¹ Öğr. Gör. Karabük Üniversitesi TÖMER, sezenozcan78@gmail.com ORCID: 0009-0003-6800-8252

² Doç. Dr. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, arzucevik@outlook.com

ORCID: 0000-0001-9673-847X

Kaynak gösterme: Kaplan Özcan, S. ve Çevik, A. (2026). Yabancılar Türkçe öğretiminde a2 düzeyinde metin uyarlama ve etkinlik önerisi: “Elli Kuruş” hikâye örneği. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 11(2), 691-716.

Geliş tarihi: 02.02.2026 – Kabul tarihi: 12.08.2026

Doi: 10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v01i20014

A Text Adaptation and Activity Suggestion for Teaching Turkish to Foreigners at the A2 Level: The Story Example “Fifty Cents”

Abstract

The use of different materials besides textbooks in the language teaching process is of great importance in terms of developing language skills and vocabulary. For this reason, reading texts offered to language learners are one of the most needed materials in the process. Level-appropriate reading texts lighten the cognitive load, enable the learning of different words and concepts, increase cultural interaction, and arouse curiosity towards the literary works of the target language. Therefore, in this study, Orhan Kemal’s story “Elli Kuruş” (Fifty Cents) has been adapted to the A2 level, and level-appropriate activity suggestions have been presented to create a resource for teachers and students working in the field of teaching Turkish to foreigners. In the adaptation of the text, modification, simplification, deletion, expansion, and preservation processes were carried out. Activities aimed at developing different language skills were prepared, and opinions were obtained from field experts regarding the adapted text and activities. The Common European Framework of Reference for Languages and the New Istanbul Turkish for International Students A2 textbook served as the basis for simplifying the text and preparing the activities.

Keywords: *Reading, simplification, adaptation, text, story, language teaching.*

Giriş

Dil, en temel işleviyle bireyler arası etkileşimi mümkün kılan bir iletişim olarak nitelendirilmektedir (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Buna bağlı olarak bireylerin toplumsal ve kültürel etkileşim kurabilme ihtiyacı, dil öğretimi stratejik bir alan hâline getirmiştir. Dil öğretimi, geçmişten günümüze her geçen gün önemi giderek artan bir süreç olarak devam etmektedir. Dünyadaki hızlı değişim ve gelişmeler, birden çok dil bilme ihtiyacını gündeme getirmiş, ulusların birbirini daha yakından tanıması için bir fırsat meydana getirmiştir. Medeniyetler arası yoğun etkileşim, farklı kültürlerin tanınması ve anlaşılmasını gerekli kılmıştır (İşcan, 2011: 30). Küreselleşen dünyada ülkeler arası yakın etkileşimin sonucu olarak yabancı dil öğretiminin de önemi giderek artmıştır. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi de giderek önem kazanan bir disiplin olarak ön plana çıkmaktadır ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında farklı materyallere duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Dil öğretiminde başvurulana basılı kaynaklar veya ders kitapları, hedef kültürü yansıtmada kısıtlı bir kapsama sahip olduklarından, bu eksikliği giderecek alternatif materyallerin kullanımı önem arz etmektedir (İşcan, 2017: 438). Bu doğrultuda hazırlanan nitelikli öğretim materyalleri, dil öğrenme sürecini daha faydalı ve dikkat çekici hâle getirmekte kritik bir rol oynamaktadır (Barcın, 2024: 59). Hedef kültürü tüm detaylarıyla öğrencilere sunmak mümkün olmasa da tercih edilen öğretim materyallerinin içeriği, kültürel aktarımın başarısı için önemlidir. Yazılı ve görsel unsurlar, dili sadece bir yapı olarak değil, bir kültür taşıyıcısı olarak da ön plana çıkarmaktadır (Göçer, 2013: 172). Yabancı dil öğretimi, öğrencilerin yalnızca dil bilgisi öğrenmesini değil aynı zamanda dili sosyal ve kültürel bağlamda etkin bir şekilde kullanabilmelerini hedefleyen kapsamlı bir süreçtir. Yabancı dili öğrenen kişinin, sadece dilin belirli kalıplarını kullanarak konuşmaması, öğrenilen dilin derinliklerindeki anlamları kavrayarak özümsemesi gerekir (Bölükbaş ve Keskin, 2010: 233). Bu noktada metinlerin hedef kitlenin düzeyine göre uyarlanması ve sadeleştirilmesi, öğrencilerin seviyelerine uygun materyal oluşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Metin uyarlama, bir içeriğin barındırdığı söz dizimsel veya anlamsal engelleri ortadan kaldırarak, öğrenci için anlamlandırılabilir bir kaynak haline getirilmesi sürecidir (Demirel, 2020: 146). Honeyfield, metin uyarlama sürecinde iki ana sadeleştirme yaklaşımı olduğunu dile getirmektedir. Bu yaklaşımların biri dilin sadeleştirilmesi; diğeri de içeriğin sadeleştirilmesidir. Sözcüklerin ve dil yapılarının sadeleştirilmesi, dilin sadeleştirilmesi yaklaşımıdır. Bu du-

rumda, öğrencilerin dil seviyelerine göre hazırlanan kontrol listesi dikkate alınarak metindeki dil bilgisel yapılar sadeleştirilir. Ayrıca metinde yer alan anlaşılabilirliği olumsuz etkileyeceği düşünülen ifadelerde söz dizimsel sadeleştirilme ve açıklama yapılır. İçerik sadeleştirmede ise tüm metinde açıklamaya başvurulabilir veya konunun ana noktalarına sadık kalınarak özetlenebilir (Honeyfield, 1977).

Crossley ve arkadaşlarına (2012) göre metin uyarlama sürecinde gerçekleştirilen sadeleştirme işlemi, yapısal ve sezgisel sadeleştirme şeklinde iki yöntemle yapılabilir. Yapısal sadeleştirme; cümle uzunluğu, sözcük seçimi ve okunabilirlik formülleri gibi somut kriterlere göre yapılmaktadır. Buna karşılık daha öznel bir nitelik taşıyan sezgisel sadeleştirme ise uygulayıcıların kendilerini öğrencinin yerine koyarak hedef kitlenin bilişsel düzeyine ve anlama kapasitesine göre özgün düzenlemeler yapmaktadırlar (Bölükbaş, 2015).

Bölükbaş’a (2015) göre metin uyarlama sürecinde kullanılabilecek dört farklı teknik bulunmaktadır. Bu teknikler; koruma, değiştirme, silme ve özetlemedir. Koruma tekniği kullanılırken metindeki anlamı etkilemeyeceği düşünülen kısımlara herhangi bir işlem uygulanmaz. Durmuş’a (2013) göre yabancı dil öğrenen bireylerin okuduğunu anlayabileceği ve anlama sürecine katkı sağlayacağı yapıların metinlerde yer alması gerekmektedir. Değiştirme tekniğinde ise okuyucunun dil seviyesine uygun olmayan kelimeler ve dil yapıları daha anlaşılır hâle getirilir. Özetleme tekniğinde metnin ana yapısına sadık kalınacak şekilde içerik kısaltılır. Silme tekniğinde ise metindeki anlamı doğrudan etkilemeyen veya gereksiz ayrıntı olduğu düşünülen bölümler silinir.

Öğrencilerin dil öğrenim sürecinde duyduğu veya maruz kaldığı dilsel girdiler, hedef dili ana dil olarak konuşanların doğal iletişim ortamlarında üretilmiş özgün metinler olabildiği gibi, öğrenci kaygıları gözetilerek doğal yolla veya özgün metinleri hedef kitlenin yeterlilik düzeylerine göre dönüştürme yoluyla üretilmiş dönüştürülmüş metinler de kullanılmaktadır (Durmuş, 2013:1302). Bu bağlamda metin uyarlama çalışmaları, hedef dilin öğretilmesinde stratejik bir öneme sahiptir. Zira anlamlı girdiler sayesinde öğrenci, dili bir kurallar bütünü olmaktan çıkarıp bir iletişim aracı olarak kavrayabilir. Yabancı dil öğretiminde öğretilen dilin kurallarını kazandırmanın yanı sıra kültürel öğelerini sürece dahil etmek ve kültürel özellikleri öğrencilere aktarmak hem öğrenilen dili daha anlaşılır hale geti-

rır hem de yabancı dil öğrenmenin, zor, sıkıcı ve uzun zaman alan bir uğraş olarak algılanması yerine daha zevkli ve kısa sürede öğrenilen bir uğraş olarak algılanmasını sağlar (Er, 2006: 11). Ancak bu olumlu işleve karşın, hedeflenen yeterlilik düzeyine uygun okuma materyallerinin seçilmesi ve uyarlanması ayrı bir özen gerektirmektedir. Her geçen gün metin uyarlama çalışmalarının sayısı artmakla birlikte, bu çalışmaların önemli bir bölümünün belirli yazarlar (Ömer Seyfettin, Sait Faik Abasıyanık, Peyami Safa vb.) ve metinler etrafında yoğunlaştığı görülmektedir (Özdemir & Eroğlu, 2022; Yaşar, 2025). Ayrıca metin uyarlamaya yönelik hazırlanan tez çalışmalarının büyük ölçüde B1 düzeyine odaklandığı tespit edilmiştir (Bahşi & Özen, 2024). Bununla birlikte alan yazındaki çalışmaların, uyarlanan metinleri bütünleştirilmiş beceri odaklı etkinlik tasarımlarıyla destekleme konusunda sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir. Bu durum, konuya ilişkin yeni araştırmaların yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İlgili alan yazın incelendiğinde, Orhan Kemal’in hikâyelerinin A2 düzeyine uyarlanmasına yer veren yalnızca bir çalışmanın bulunduğu görülmektedir (Burak, 2024). Burak’ın (2024) çalışmasında; birden fazla hikâye örneği ele alınmış, uyarlama sürecinde sadeleştirme ve genişletme tekniklerine yer verilmiş ve etkileşimli okuma yönteminin öğrenci üzerindeki etkilerine odaklanılmıştır.

Bu çalışmada alan yazından farklı olarak; Orhan Kemal’in “Elli Kuruş” hikâyesinin A2 düzeyine uyarlanması sürecinde Bölükbaş’ın (2015) metin uyarlama sınıflandırması esas alınmıştır. Koruma, değiştirme, silme ve özetleme teknikleri kuramsal çerçeve olarak dikkate alınmış; uygulama sürecinde ise değiştirme, silme, genişletme, sadeleştirme ve koruma işlemleri örneklerle sistematik biçimde ortaya konulmuştur. Ayrıca uyarlanan metne uygun bütünleştirilmiş beceri odaklı etkinlikler hazırlanarak öğrencilerin doğrudan kullanabileceği bir materyal örneği sunulması bu çalışmanın özgün değeri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada şu alt problemlere yanıt aranmıştır: (1) Orhan Kemal’in “Elli Kuruş” hikâyesinin A2 düzeyine uyarlanması sürecinde metin uyarlama işlemleri nasıl gerçekleştirilmiştir? (2) A2 düzeyine uyarlanan metne dayalı olarak okuma, konuşma ve yazma becerilerini bütünleştirilmiş biçimde destekleyen ne tür etkinlikler geliştirilmiştir?

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımıyla yapılandırılmıştır. Yıldırım ve

Şimşek’e (2021) göre dokümanlar, araştırmacılara görüşme veya gözlem yapmadan da gerekli verileri sağlamaktadır. Bu doğrultuda Orhan Kemal’e ait “Elli Kuruş” adlı hikâye, doküman incelemesi deseni kullanılarak incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada; metin uyarlama ve etkinlik geliştirme sürecine kaynak oluşturabilmesi için alan yazınında yer alan metin uyarlamaya kaynak oluşturabilecek makale ve tez çalışmaları, *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin A2 Ders Kitabı* başta olmak üzere uluslararası öğrencilere Türkçe öğretimi için hazırlanan A2 ders kitapları ve D-AOBM (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni) tanımlayıcıları veri kaynağı olarak ele alınmıştır. Makale ve tezlerden araştırma öncesi hazırlık sürecinde, *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin A2 Ders Kitabı* ve Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni’nden dil yapıları, sık kullanılan sözcükler, etkinlik tasarımı ve elde edilmesi gereken kazanımları belirlemede faydalanılmıştır.

Veri Analizi

Metin sadeleştirme sürecinde yapısal ve sezgisel olmak üzere iki yaklaşım kullanılmaktadır: Yapısal yaklaşım, sözcük ve yapı listeleri ile okunabilirlik ölçütlerine dayalı, nesnel bir yöntemdir. Sezgisel yaklaşım ise daha çok sadeleştiricinin dil sezgisine dayanır (Crosley, Allen & McNamara, 2012). Öğreticinin öğrenci bakış açısıyla, hedef düzeye uygun şekilde metni uyarlaması sezgisel olarak değerlendirilir (Bölükbaş, 2015). Bu çalışmada da araştırmacı tarafından hem yapısal yaklaşım hem de A2 düzeyindeki öğrencilerin yeterlilikleri dikkate alınarak öğrenci bakış açısıyla metin ele alınmış ve metnin uyarlaması yapılırken yazınsal değerinin korunmasına da özen gösterilmiştir. Metin uyarlama sürecinde değiştirme, sadeleştirme, silme (çıkarma), genişletme, koruma uygulamaları yapılmış ve yapılan her işleme dair örneklendirmeler sunulmuştur. Metne yönelik etkinlik önerileri için de yabancılar Türkçe öğretimi alanı için hazırlanan ders kitaplarındaki etkinlikler incelenmiş ve D-AOBM tanımlayıcıları göz önünde bulundurulmuştur. Etkinliklerin yazımında farklı kuram ve yaklaşımların güçlü yönlerini temel alan “bütünleştirilmiş öğrenme yaklaşımı” esas alınmıştır. Bu yaklaşım tartışma, örnek olay, soru-cevap, gösteri, beyin fırtınası, gözlem, inceleme gibi farklı tekniklerin kullanılabilirdiği bir bütüncül yaklaşımdır (Sever, Kaya ve Aslan, 2006). Bu esaslara dayanarak taslak metin ve metne bağlı etkinlikler hazırlanmıştır. Metin ve etkinlikler çalışmanın kapsam ve yapı geçerliliğinin sağlanması için altı farklı alan

uzmanına sunulmuştur. Uyarlanan metne yönelik değerlendirmeler; dil düzeyine uygunluk, anlam bütünlüğü, cümle yapılarının açıklığı, sözcük seçimi, okunabilirlik, kültürel uygunluk ve etkinliklerle uyum başlıklarında; etkinliklere yönelik değerlendirmeler ise hedef düzeye uygunluk, kazanımlarla uyum, dil becerilerini destekleme, yönergelerin anlaşılabilirliği, öğrenci katılımını artırma potansiyeli, iletişimsel ve bağlam temelli olma ile sınıf içi uygulanabilirlik açısından ele alınmıştır. Uzmanlar, her bir ölçütü "uygun", "kısmen uygun" veya "uygun değil" seçenekleriyle değerlendirmiş; ayrıca açıklama ve öneri bölümlerine görüşlerini yazmışlardır. Uzmanların genel görüşleri olumlu olup, kısmen uygun bulunan maddelele ilişkin öneriler dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılarak metin ve etkinliklere son şekli verilmiştir.

Araştırmanın Geçerliği ve Güvenilirliği

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu kapsamda; iki doçent, bir doktor öğretim üyesi ve üç öğretim görevlisi olmak üzere farklı ünvanlara sahip uzmanlardan görüş alınmıştır. Uyarlanan metin ve etkinlikler; dil yapısı ve söz varlığının düzeye uygunluğu, anlaşılabilirlik, okunabilirlik, ilgi ve merak uyandırma, kültürel/toplumsal değerleri temsil etme, beceri geliştirme potansiyeli, iletişimsel ve bağlam temelli olma gibi farklı boyutlar açısından incelenmiştir. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak uyarlanan metin ve etkinliklere son şekli verilmiştir.

Bulgular

Metinde yapılan sadeleştirme işlemleri D-AOBM’de yer alan A2 düzeyi “Genel Okuduğunu Kavrama”, “Serbest Zaman Etkinliği Olarak Okuma”, “Fikir Sahibi Olmak İçin Okuma” tanımlayıcılarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. *Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni A2 tanımlayıcılarına uygun sadeleştirme örnekleri*

Genel Okuduğunu Kavrama	
“Somut türde aşına olduğu meselelerle ilgili, yüksek kullanım sıklığına sahip günlük veya işle ilgili dilden oluşan kısa ve basit metinleri anlayabilir” (CEFR, 2020: 58).	
Özgün Metin Örneği	Uyarlanmış Metin Örneği
<i>Örnek 1:</i> “Anlattığına göre, gazetelerden birinde tahsildarlık yaparken kötü bir kadının ardından evini, İstanbul’u bırakıp İzmir’e mi ne giden babasına annesi ilkin çok kızmışsa da, sonraları, “Ne yapalım?”	Bir gün bana hayat hikâyesini anlattı. Babası, bir ofiste memurmuş. Kötü bir kadını sevmiş; evini, ailesini bırakıp İzmir’e gitmiş. Annesi, babasına çok kızmış.
<i>Örnek 2:</i> “Neden gelmemişti? Elli kuruşumun üstüne yatabileceği aklımın kıyısından bile geçmiyordu. Sakın herhangi bir trafik kazasında... Sanki gerçekten olmuş gibi içim parçalanıyor.”	Neden gelmedi? O borcunu öder. “Yarın gelir.” diye düşündüm ama gelmedi. Korktum, “Trafik kazası mı geçirdi? Kötü bir olay mı yaşadı?” diye düşündüm.
Bilgi ve Sav İçin Okuma	
“Basit bir dil kullanması kolaylıkla insanlar, yerler, gündelik hayat ve kültür vb. konuları anlatan metinleri anlayabilir” (CEFR, 2020: 59).	
Özgün Metin Örneği	Uyarlanmış Metin Örneği
<i>Örnek 1:</i> “Doktor olacağım ağabey!” dedi. “Bizim mahalledeki kör, topal, inmeli, sızılıları tedavi edeceğim, hem de parasız!”	“Doktor olacağım ağabey!” dedi. “Bizim mahalledeki hastaları parasız tedavi edeceğim.” dedi.
Serbest Zaman Etkinliği Olarak Okuma	
“Yüksek kullanım sıklığına sahip sözcüklerle gündelik dilde, aşına olduğu somut durumları betimleyen kısa, basit hikâyeleri ve çizgi romanları okuyabilecek kadar anlayabilir.” “Bir kişinin (ör. bir ünlünün) kısa betimlemesinde verilen bilginin çoğunu anlayabilir” (CEFR, 2020: 63).	
Özgün Metin Örneği	Uyarlanmış Metin Örneği
<i>Örnek 1:</i> “İçlere çökük gözleri, fırlak elmacık kemikleri, solgun derisinin donukluğuyla yüzüme öyle bir baktı ki...”	Hastalıktan bembeyaz olmuş yüzündeki öfkeyle baktı.
<i>Örnek 2:</i> “Az önce öfkeden değişen hırçın yüzü yumuşamış, durulmuş, çocuksu hâlini almıştı: “Şimdi oldu,” dedi.”	Az önce çok sinirliydi. Şimdi bütün öfkesi geçti. Bana çocukça güldü ve: “Şimdi oldu.” dedi.

Tablo 1’de görüldüğü üzere A2 seviyesi tanımlayıcılarında günlük hayatta kullanım sıklığı olan kelimeler ve söz varlığı dikkati çekmektedir. Hikâyenin özgün hâlinde yer alan “tahsildar” kelimesi, yaygın kullanıma sahip olan “memur” ifadesiyle değiştirilmiştir. “Üstüne yatmak” ifadesi metinden çıkarılmış, özgün metindeki anlamı vermek için “O, borcunu öder.” cümlesi kullanılmıştır. “...kör, topal, inmeli, sızılıları tedavi edeceğim, hem de parasız!” ifadesi yerine daha sade ve basit bir anlatım tercih edilmiş olup “...hastaları parasız tedavi edeceğim.” ifadesi kullanılmıştır. Sözcük uyarlaması yapılırken somut, günlük hayata uygun, kullanım sıklığı yüksek sözcükleri tercih etmeye önem gösterilmiştir. Aynı zamanda öğrencinin bağlam içinde çıkarım yapabileceği, söz varlığına katkı sunabilecek kelimelerin korunmasına özen gösterilmiştir. Dil yapısı olarak da cümlelerin kurallı ve basit bir yapıda oluşturulmasına özen gösterilmiştir. “Az önce öfkeden değişen hırçın yüzü yumuşamış, durulmuş, çocuksu hâlini almıştı.” cümlesi basit bir yapıda yeniden düzenlenmiştir. “Az önce çok sinirliydi. Şimdi bütün öfkesi geçti. Bana çocukça güldü.” şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca dil yapısı olarak da A2 düzeyine uygun olarak “belirli geçmiş zaman” kullanılmıştır.

Tablo 2. Metinde yapılan değiştirme işlemine uygun örnekler

Değiştirme		
Özgün Cümle	Uyarlanmış Cümle	Açıklama
<i>Örnek 1:</i> Elli kuruş	Elli lira ¹	Örnek 1’de metinde yer alan “kuruş” kelimesi, günlük hayatta uygunluk açısından “lira” ifadesiyle değiştirilmiştir.
<i>Örnek 2:</i> İster lapa lapa kar ister şarıl şarıl yağmur yağsın, isterse de bütün gecenin ayazından karlar dona kesmiş olsun, sabahın beş buçuğunda karanlıkları ürperten sesiyle sokağa girerdi.	Bazen hava karlı, bazen yağmurlu, bazen buz gibi soğuk olur ama o her sabah saat beş buçukta karanlığın içinde capcanlı sesiyle sokağa girer.	Örnek 2’de cümle A2 seviyesi için uzun ve düzey üstü dil yapıları (şart kipi ve birleşik zaman) içermektedir. “Dona kesmek” ifadesi, düzeyin üzerinde olduğu için değiştirme işlemi yapılmıştır.

¹ Eserde aslen geçen 50 kuruş, dönemin satın alma gücü dikkate alınarak günümüz öğrencisinin zihninde sosyo-ekonomik değeri somutlaştırabilmek adına 50 lira olarak güncellenmiştir. Amaç eserin tarihsel dokusunu bozmak değil, kavramsal çelişkileri önleyerek metindeki ekonomik karşılığı çağdaş öğrenci için anlaşılır kılmaktır.

<i>Örnek 3:</i> Gazete paralarını akşamdan masamın kıyısına koyduğum için, bekletmez, koşardım sokak kapısına.	Her akşam gazete paralarımı masamın üstüne koyarım. Bu sebeple paramı hemen alır, apartmanının kapısına koşarım.	Örnek 3’te devrik cümle kurallı hâle getirilerek “kıyısına” kelimesi, düzeye uygun “üstüne sözcüğüyle değiştirilmiştir.
<i>Örnek 4:</i> Gazetelerimi önceden hazırlamış olurdu.	Her zaman gazetelerimi önceden hazırlar.	Örnek 4’te birleşik zaman dil yapısı düzey üstü olduğu için düzeye uygun geniş zaman ile değiştirilmiştir.
<i>Örnek 5:</i> İki gün aksattım.	İki gün gelemedim.	Örnek 5’te “aksatmak” fiilinin yerine sık kullanıma sahip “gelmek” fiiliyle değiştirilmiştir.

Tablo 2’de, değiştirme işlemine örnekler verilmiştir. Sadeleştirme işlemi gerçekleştirilirken metindeki anlamsal bütünlüğün korunarak düzeye uygun hâle getirilmesi amaçlanmıştır. Dil düzeyine uygun olarak sözcüklerde ve dil yapılarında değiştirme işlemleri yapılmıştır. Metinde yer alan soyut ifadeler, deyimler ve ileri düzey kelimeler yerine somut ve günlük dilde kullanılan ifadeler tercih edilmiştir.

Tablo 3. *Metinde yapılan silme işlemine uygun örnekler*

Silme		
Özgün Cümle	Uyarlanmış Cümle	Açıklama
<i>Örnek 1:</i> “Gazete, havadiis!”	“Gazetee ...!”	Örnek 1’de “havadis” kelimesi, düzey üstü ifade olduğu için silinmiştir.
<i>Örnek 2:</i> “Haminnem, aman yavrum, kendinize dikkat edin, diyor. Pöh... Onun demesine ne lüzum var? Çocuk muyum ben?”	—	Örnek 2’de metnin anlamında herhangi bir değişikliğe sebep olmayacağı için cümle silinmiştir.
<i>Örnek 3:</i> “İnsan bol bol yemezse, değil mi ağabey?”	—	Örnek 3’te düzey üstü dil yapısı olan şart kipi içerdiği ve metnin anlamında değişikliğe sebep olmayacağı için cümle silinmiştir.
<i>Örnek 4:</i> Ağlamadı, hıçkırmadı. Taş gibi, “Öldü,” dedi. “Dün Edirnekapı’ya gömdük...”	Hiç ağlamadı. “Dün öldü.” dedi.	Örnek 4’te “Taş gibi, ağlamadı, dün Edirnekapı’ya gömdük.” ifadeleri metnin anlamını etkilemediği için silme işlemi yapılmıştır.

Örnek 5: “Haminnem ateş püs-kürdü. Fakat olmaz, dedim kardeşime. Annemle haminnemden habersiz...”	–	Örnek 5’teki cümlelerin çıkarılması metinde anlamsal bir değişikliğe yol açmamaktadır. Ayrıca ‘...ateş püs-kürdü’ ifadesinin düzey üstü olması ve cümlelerin devrik yapıya sahip olması sebebiyle silinmiştir.
--	---	--

Tablo 3’te, metin uyarlama sürecinde yapılan silme işlemlerine yer verilmiştir. Silme işlemi; metindeki gereksiz tekrarları, yardımcı veya bağlaç görevindeki sözcük fazlalıklarını ve anlamı doğrudan etkilemeyen ayrıntılı betimlemeleri çıkarmak amacıyla uygulanmıştır. Böylece cümlelerin yapısı kısaltılmış, öğrencilerin metnin ana fikrini ve olay akışını daha kolay takip edebilmesi sağlanmıştır.

Tablo 4. Metinde yapılan genişletme işlemine uygun örnekler

Genişletme		
Özgün Cümle	Uyarlanmış Cümle	Açıklama
Örnek 1: Anlattığına göre ...	Bir gün bana hayat hikâyesini anlattı.	Örnek 1’ de cümlelerin anlaşılabilirliğini arttırmak için ifade genişletilerek yeni bir cümle şeklinde yazıldı.
Örnek 2: “Babam zayıftı. Güya torunlar çokluk dedelerine çekerlermiş. Nerde? Benim de, Şadan’ın da bileklerimiz ipince.”	Babası zapzayıfmış. O: “Anneannem beni ve kardeşlerimi hep dedeme benzetir ama benim bileklerim ipince. Dedem şişman ve uzun boylu bir adammış. Biz babama benzemişiz.” diye söyledi.	Örnek 2’de anlaşılabilirliği arttırmak için düzeye uygun betimleyici ifadeler ve bağdaşıklık öğeleriyle cümle genişletildi.
Örnek 3: “Dilber Hanım öksürük için bir ilaç yazdırdı ama, nerde?”	Doktor öksürük ilacı yazdı ama paramız yoktu, alamadık.	Örnek 3’te anlaşılabilirliği arttırmak için açıklayıcı ifadelerle genişletme yapıldı.
Örnek 4: “Beş yüz otuz kuruş be ağabeyciğim!”	“Beş yüz otuz liramız yok ki ağabeyciğim!” dedi.	Örnek 4’te cümlelerin daha açık ve anlaşılır olması için cümle genişletilerek kastedilen anlam açık ve anlaşılır hâle getirilmiştir.

Tablo 4’te, metinde yapılan genişletme işlemleri gösterilmiştir. Anlamın daha açık hâle getirilmesi veya öğrencilerin metindeki bağlamı daha kolay kavrayabilmesi için ek açıklamalar ya da tanımlamalar yapmayı kapsamaktadır. Özellikle kültürel veya tarihsel öğelerin yer aldığı bölümlerde açıklayıcı ifadeler eklenmiştir.

Tablo 5. *Metinde yapılan sadeleştirme işlemine uygun örnekler*

Sadeleştirme		
Özgün Cümle	Uyarlanmış Cümle	Açıklama
<i>Örnek 1:</i> Kötüye yormuş olmasından korkmuştum.	Kötü düşündü diye korktum.	Örnek 1’ de “Kötüye yormak” ifadesi, düzey üstü olduğu için anlaşılır ve düzeye uygun bir yapıda sadeleştirilerek yazılmıştır.
<i>Örnek 2:</i> “Gece yarılarına kadar çalışıp, sabahleyin de erkenden uyanmak fena yordu.”	Geçen hafta gece yarılarına kadar sınavlara çalıştım. Çok yoruldum.	Örnek 2’de cümlelerin düzeye uygun hâle getirilmesi için cümle yapısı ve sözcükler sadeleştirildi.
<i>Örnek 3:</i> Gözlerini yüzüme çevirdi: “Doktor olacağım ağabey!” dedi.	Yüzüme baktı: “Doktor olacağım ağabey!” dedi.	Örnek 3’teki “Gözlerini yüzüme çevirdi.” cümlesi, anlamı korunarak daha yalın bir biçimde yeniden düzenlenmiştir.
<i>Örnek 4:</i> “Bizim mahalledeki kör, topal, inmeli, sızılıları tedavi edeceğim, hem de parasız!”	“Bizim mahalledeki hastaları parasız tedavi edeceğim.” dedi.	Örnek 4’te karmaşık ve yöresel ifadeler, öğrenici düzeyine uygun hâle getirilerek daha genel ve anlaşılır bir biçimde sadeleştirilerek kullanılmıştır.

Tablo 5’te, metnin hedef kitleye uygun hâle getirilmesi amacıyla yapılan sadeleştirme işlemlerine ait örnekler yer almaktadır. Sadeleştirme sürecinde metnin anlam bütünlüğü korunarak cümleler; daha kısa, açık ve anlaşılır biçimde yeniden düzenlenmiştir. Özellikle uzun, iç içe geçmiş yapılar, basitleştirilmiş; karmaşık dil bilgisel unsurlar çıkarılmış ve öğrencilerin düzeyine uygun sözcükler tercih edilmiştir. Bu sayede metin, okuma ve anlamlandırma açısından daha açık ve anlaşılır hâle getirilmiştir.

Tablo 6. Metinde yapılan koruma işlemine uygun örnekler

Koruma		
Özgün Cümle	Uyarlanmış Cümle	Açıklama
Örnek 1: Babamıza benzemeyeceğiz.	Babamıza benzemeyeceğiz.	Örnek 1’de cümlelerin düzeye uygun bir yapıda olduğu düşünüldüğü için cümle korunmuş, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.
Örnek 2: Karne zamanı birkaç gün gelmedi.	Karne zamanı birkaç gün gelmedi.	Örnek 2’de cümlelerin düzeye uygun nitelikte olduğu düşünüldüğü için değişiklik yapılmamış, cümle korunmuştur.
Örnek 3: “Doktor olacağım ağabey!” dedi.	“Doktor olacağım ağabey!” dedi.	Örnek 3’te cümlelerin düzeye uygun nitelikte olduğu düşünüldüğü için değişiklik yapılmamış, cümle korunmuştur.
Örnek 4: Ağabeyim, kusura bakmasın, dedi amca!	Ağabeyim, kusura bakmasın, dedi amca!	Örnek 4’te cümlelerin düzeye uygun bir yapıda olduğu düşünüldüğü için cümle korunmuş, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Tablo 6’da, metin uyarlama sürecinde korunan öğelere yer verilmiştir. Metindeki bazı ifadeler, anlatımın doğallığını ve kültürel bağlamını yansıttığı için değiştirilmeden korunmuştur. Metnin özgün dilini yansıtan, düzeye uygun anlaşılır nitelikteki ifadelerin korunmasına özen gösterilmiştir. Böylece uyarlaması yapılırken metnin özgünlüğü ve kültürel dokusu korunmuştur.

Uyarlanan Metin ve Metne Uygun Etkinlik Önerisi

Bu bölümde, A2 düzeyine uyarlanan “Elli Kuruş” adlı hikâyenin sadeleştirilmiş tam metni ve etkinlik önerileri verilmiştir.

Okuma Bölümü

Okuma Öncesi Hazırlık Çalışması

A. Aşağıdaki kelimeleri bulmacada işaretleyiniz.

kaza	gazete	aşağı	sinirli	lokanta
akraba	kısa	karanlık	borç	

T	d	l	o	k	a	n	t	a
k	a	r	a	n	l	ı	k	ş
a	t	k	d	f	g	h	n	a
l	g	a	z	e	t	e	m	ğ
a	i	z	h	k	ç	y	o	ı
k	r	a	a	t	u	p	l	f
r	f	s	i	n	i	r	l	i
a	v	s	d	f	g	h	j	k
b	o	r	ç	b	n	m	ö	l
a	b	n	m	ö	k	ı	s	a

Görsel 1. Bulmaca etkinliği

B. Bulmacadaki kelimeleri, aşağıdaki uygun boşluklara yazınız.

- 1) İçinde haber yazıları, bilgi, bulmaca ve reklam var.
- 2) “Yukarı” sözcüğünün zıt anlamlısı. **Yukarı** x.....
- 3) Cana ve eşyaya zarar veren kötü olay.
- 4) Babam bana para göndermedi. Bu ay arkadaşımdan para aldım.
- 5) Amca, hala, dayı, yenge. Dede... Hepsinin ortak adı.....
- 6)ta yemek yeriz.
- 7) “Aydınlık” sözcüğünün zıt anlamlısı. **Aydınlık** x.....
- 8) “Uzun” sözcüğünün zıt anlamlısı. **Uzun** x.....
- 9) “Agresif” sözcüğünün eş anlamlısı. **Agresif** =.....

Elli Lira

Bazen hava karlı, bazen yağmurlu, bazen buz gibi soğuk olur ama o her sabah saat beş buçukta karanlığın içinde capcanlı sesiyle sokağa girer: “Gazete, gazete!” diye bağırır.

Ben de her zaman sabah saat dörtte bilgisayarımı açarım ve çalışırım. Bu capcanlı, pırıl pırıl sesi, bilgisayarımın başında duyarım. Her akşam gazete paralarım hazır olur. Bu sebeple paramı hemen alır, apartmanının kapısına koşarım. O, her zaman gazetelerimi önceden hazırlar ve bana verir. Parala-

rı saymadan cebine atar, buz gibi soğuktan burnu ve yanakları kıpkırmızı apartmandan uzaklaşır. Capcanlı sesiyle sokağa tekrar neşe verir.

“Gazete, gazete!”

Bir gün bana hayat hikâyesini anlattı. Babası, bir ofiste memurmuş. Kötü bir kadını sevmiş; evini, ailesini bırakıp İzmir’e gitmiş. Annesi, babasına çok kızmış ama bir süre sonra “Ne yapalım, bizden daha iyisini bulmuş. Güle güle gitsin.” demiş. Anneanesi, annesine: “Evlen, iyi bir eş bul!” demiş ama annesi evlenmemiş. Daha sonra fakirlik yüzünden annesi gibi anneanesi de işe girmiş. Çok çalışmışlar ama çok az para kazanmışlar. Hayatları çok zormuş. Dedesi eskiden polismiş, vefat etmiş. Şişman, uzun boylu bir adammış. Babası ise zapzayıfmış. O, “Anneannem beni ve kardeşlerimi hep dedeme benzetir ama benim bileklerim ipince. Biz babama benzemiyoruz. Bol bol yemek yiyemiyoruz ki ağabey. Paramız; ev kirası, kardeşlerimin okul masrafına yetiyor.” diye söyledi. Üç kardeşinin okul ihtiyaçları için bu küçük çocuk okulu bırakmış. Gazetecide işe girmiş. Gazete bayisi her zaman çok kalabalıkmış. Bayide kendisi gibi çok fazla çocuk varmış.

Bir gün bana, “Ben okumak istiyorum. Önce ilkokulu, sonra orta okulu, daha sonra da liseyi bitireceğim. İnşallah kardeşlerim de okuyacak. Babamıza benzemeyeceğiz.” diye söyledi.

Karne zamanı birkaç gün gelmedi. Onu merak ettim. Sınav zamanıydı. “Okulda sınavları vardır.” diye düşündüm. İyi düşünmüşüm. Birkaç gün sonra pırıl pırıl sesiyle geldi ama çok hastaydı. Çok fazla öksürdü.

“Kusura bakma, ağabey. Geçen hafta gece yarısına kadar sınavlara çalıştım. Çok yoruldum. İki gün geledim. Doktor öksürük ilacı yazdı ama alamadık.”

“Niçin?” diye sordum.

“Beş yüz otuz liramız yok ki ağabeyciğim!” dedi

“Ben sana bu parayı vereyim.” dedim.

Hastalıktan bembeyaz olmuş yüzündeki öfkeyle baktı. “Anladım ama siz benim akrabam değilsiniz. Bu para için benden ne isteyeceksiniz?” diye sordu.

O, kötü düşündü diye korktum.

Ona, “Beş yüz otuz lirayı bir şartla vereceğim. Senden her gün gazete alacağım. Gazete paralarıyla birlikte az az ödersin.” dedim.

Az önce çok sinirliydi ama şimdi bütün öfkesi geçti. Bana çocukça güldü ve “Şimdi oldu.” dedi.

Yüzüme baktı, “Doktor olacağım ağabey! Bizim mahalledeki hastaları parasız tedavi edeceğim.” dedi.

İlaç parasını ona verdim. Hızlıca sokaktaki işine geri döndü.

Günler, aylar geçti. Her sabah vaktinde gazetelerimi verdi. Her gün borcunu ödedi ve “Ağabey, üç yüz lira borcum kaldı!” dedi.

Bir süre sonra borcu iki yüz liraydı. Daha sonra elli lira. Bana bir gazete daha verdikten sonra borcu bitiyor ama o, son gün gelmedi. Şaşırdım, neden gelmedi? O, borcunu öder. “Yarın gelir.” diye düşündüm ama gelmedi. Korktum, “Trafik kazası mı geçirdi? Kötü bir olay mı yaşadı?” diye düşündüm.

Başka bir çocuk gazetemi getirdi. Bu, ondan daha zayıftı. Onun da başka bir hayat hikâyesi vardı.

Günler geçti, aylar geçti. Gelmedi. Unutmuşum.

Karlı bir sabahı. Bilgisayarımı açtım. Farklı bir çocuk sesi duydum.

Gazete, gazete! Bu ses farklıydı, onun sesi değildi. Pencerenin önündeydi. Tekrar bağırdı:

“Gazete, gazete!”

Aşağı indim. Dün sabahki çocuk değildi. Kısa pantolonlu, küçücük bir çocuk. Hava karlıydı, elindeki gazeteler ıslaktı. Çocuk soğuktan çok üşümüştü. Benimle zor konuştu.

“Ağabeyim, kusura bakmasın.” dedi amca!

“Ne bu?”

“Size elli lira borcu varmış.”

“Kendisi nerede?”

Hiç ağlamadı. Güçlü bir sesle “Dün öldü.” dedi.

Elli lirayı uzattı. Sonra çekip gitti ve:

“Gazete, gazete!”

A. Aşağıdaki görselleri uygun ifadelerle eşleştiriniz.

ŞAŞKIN

SİNİRLİ

MUTLU

ÜZGÜN

B. Bu hikâyede sizce hangi duygu var?

C. Metni okuyunuz. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

	(D)	(Y)
1) Yazar, çocuğa üç yüz lira borç para verdi.		
2) Çocuk doktora gitti ama ilaç alamadı.		
3) Gazete bayisinde başka çocuklar da çalışır.		
4) Çocuğun borcunun hepsini kardeşi ödedi.		
5) Çocuk, yazara ailesini anlattı.		

Görsel 2. Eşleştirme etkinliği

D. Metne göre aşağıdaki ifadelerle uygun kişileri işaretleyiniz.

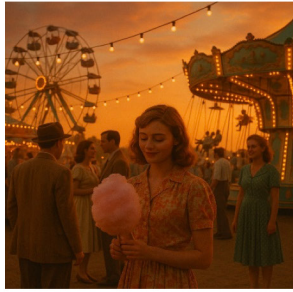
	Baba	Anne	Çocuk	Dede	Anneanne
1) Ailesini bırakıp gitmiş.					
2) Eşi polismiş.					
3) Annesi ve çocuklarıyla yaşıyor.					
4) O, şişman ve uzun boyluymuş.					
5) İnsanları ücretsiz tedavi etmek istiyor.					

Görsel 3. Eşleştirme etkinliği

Yazma Bölümü

Yazma Öncesi Hazırlık Çalışması

Hikâye ile ilgili resimleri işaretleyiniz.

Görsel 4. Hikaye yazma etkinliği

1. Hikâyedeki çocuğun nasıl bir hayatı var?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Siz çocuğa nasıl yardım ederdiniz? Onun için ne yapardınız?

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

3. Yazar, çocuğa nasıl yardım ediyor?

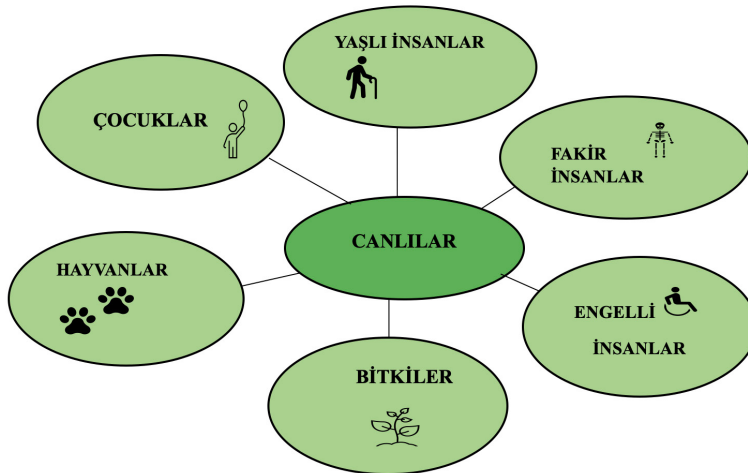
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Çocuk neden borcunu ödeyemiyor?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Konuşma Bölümü

A. Çevremizde yardıma ihtiyacı olan canlılar var. Çevrendeki canlılara nasıl yardım edersin? Onlar için neler yapmak istersin?

Görsel 5. Konuşma etkinliği

Cevap Anahtarı

Okuma Öncesi Hazırlık Bölümü

1) gazete 2) aşağı 3) kaza 4) borç 5) akraba 6) mutfak 7) karanlık 8) kısa 9) sinirli

Okuma Bölümü

A. şaşkın 😲, sinirli 😡, mutlu 😊, üzgün 😞

B. 😞

C. 1. Y, 2. D, 3. D, 4. Y, 5. D

D. 1. Baba, 2. Anneanne, 3. Anne, 4. Dede, 5. Çocuk

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, Orhan Kemal'in "Elli Kuruş" adlı hikâyesi doküman incelemesi deseniyle ele alınmış; D-AOBM'nin A2 düzeyi tanımlayıcıları ve Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe A2 Ders Kitabı esas alınarak metin uyarlanmış ve uyarlanan metne bağlı okuma, yazma ve konuşma becerilerine yönelik etkinlikler geliştirilmiştir. Bulgular, uyarlama sürecinde beş işlemin -değiştirme, silme, genişletme, sadeleştirme ve koruma- bir arada ve işlevsel olarak kullanıldığını göstermektedir.

Uluslararası alanda Türkçenin öğretimine katkı sunmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada; Türk edebiyatının önemli yazarlarından Orhan Kemal'in "Elli Kuruş" adlı hikâyesi basit ve ilgi çekici bir olay örgüsüne sahip olması, dil bilgisi yapılarının seviyeye uyarlanabilecek düzeyde olması, Türk kültürünün değer ve yargılarını içermesi sebebiyle tercih edilmiştir. Çalışmada kelime sıklığı, cümle uzunluğu, dil bilgisel yapı karmaşıklığı ve kültürel öğelerin anlaşılabilirliği önemsenmiştir. D-AOBM'deki A2 tanımlayıcıları ve *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı*'nda yer alan dil bilgisi yapıları, uyarlama işlemi gerçekleştirilirken dikkate alınmıştır.

Metne bağlı olarak geliştirilen okuma öncesi, okuma, yazma ve konuşma etkinlikleri, D-AOBM'nin A2 düzeyi "genel okuduğunu kavrama", "serbest zaman etkinliği olarak okuma" ve "fikir sahibi olmak için okuma" tanımlayıcılarıyla ilişkilendirilmiş; böylece etkinliklerin yalnızca metne

değil, hedeflenen dil becerilerine de karşılık gelmesi amaçlanmıştır. Metin ve etkinliklerin altı alan uzmanına (iki doçent, bir doktor öğretim üyesi, üç öğretim görevlisi) sunulurken dil yapısı, anlaşılabilirlik, kültürel uygunluk ve beceri geliştirme potansiyeli gibi boyutlarda değerlendirilmesi ve alınan geri bildirimler doğrultusunda revize edilmesi, çalışmanın kapsam ve yapı geçerliliğine katkı sağlamıştır.

Bu çalışmanın, alan yazınında yer alan diğer metin uyarlama çalışmaları gibi (Aytan, Çakır, Belikara ve Ustaoglu, 2018; Demirel, 2020; Kutlu ve Nurlu, 2021; Kaplan ve Doğru, 2022; Zorlu ve Gürel, 2022; Baz Bolluk ve Gülerer, 2023) öğrencilerin kelime dağarcığı ve dil becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dil öğrencileri için özellikle okuma anlama becerisini geliştirmeye yönelik kazanımlar sağlayan uyarlanmış metinler, Türk edebiyatının önemli eser ve yazarlarını tanıtmaya yönelik ilgi ve merak uyandırmaktadır. Uyarlanan metin aracılığıyla okuma yükü hafifletilerek dil öğrenme sürecinde ortaya çıkabilecek kaygı, stres ve olumsuz tutumların önüne geçilebileceği düşünülmektedir. Çünkü metin uyarlamasının faydalarından biri yüksek akademik başarı, öz güveni arttıran okuduğunu anlama seviyesi ve azalmış hayal kırıklığı ile korkudur (Durmuş, 2013). Bu doğrultuda hazırlanan çalışma, Gülmez ve Ay'ın (2021) çalışmalarında önerdiği üzere, Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin dil öğrenim süreçlerine katkıda bulunmak amacıyla düzeye uygun okuma materyaline ek olarak okuma, yazma ve konuşma becerilerini de geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri içermektedir. Ayrıca A2 düzeyine uyarlanan bu metin, öğrencilerin Türkiye ve Türk kültürüyle olan bağlarını güçlendirip kültür aktarımını sağlamaya yönelik kaynak oluşturmaktadır.

Öneriler

Bu çalışmanın sonucunda öğretici ve öğrencilere kaynak oluşturması için yabancılara Türkçe öğretimi alanında farklı türde metinlerin farklı dil seviyelerine hitap edecek şekilde uyarlanması ve materyal çeşitliğinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca uyarlanan bu metne yönelik tutumları tespit edilmeli, metnin öğrencilere kelime dağarcığı, okuduğunu anlama ve dil becerileri açısından sağladığı katkılar araştırılmalıdır.

Çıkar Çatışması ve Etik Beyanı

Bu çalışmada çıkar çatışmasına yol açacak herhangi bir husus bulunmadığını ve araştırmanın tüm süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel ilkelere tam olarak uyulduğunu beyan ederim.

Etik Kurul İzni

Çalışma, etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Yazar Katkı Oranı

Çalışmada yazarların eşit oranda katkısı bulunmaktadır. Yazarlar, çalışmanın son hâlinin okunduğunu ve onaylandığını beyan etmektedirler.

Finansman

Bu araştırma için herhangi bir fon alınmamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı

Bu araştırmanın yazımında yapay zekâ kullanılmamıştır.

Kaynakça

[1] Ay, S. ve Gülmez, M. (2021). Yabancılarla Türkçe öğretimi için Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesinin B1 seviyesine sadeleştirilmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi (JENA)*, 4(1), 68-82. <https://doi.org/10.52974/jena.925819>

[2] Aytan, T., Çakır, T., Belikara, P. ve Ustaoglu, S. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Sabahattin Ali'nin "Ayran", Ayşe Filiz Yavuz'un "Kabak Tatlısı" ve Ömer Seyfettin'in "Üç Nasihat" hikâyelerinin A2 seviyesine uyarlama denemeleri. *V. Yıldız Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler Kitabı içinde* (ss. 1069). Yıldız Teknik Üniversitesi.

[3] Bahşi, N. ve Özen, Y. Z. (2024). Yabancı Türkçe öğretiminde iletişim metin uyarlama üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin eğilimlerinin incelenmesi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 9(1), 39-69.

[4] Baz Bolluk, D. ve Gülerer, S., (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde halk masalı uyarlama örneği: Keçi ile Kurt. *Folklor Akademi Dergisi*. 6(1), 45-58.

[5] Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies - International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish*, 5(4), 221-224.

[6] Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, (Special Issue Udes), 924-935.

[7] Burak Ö. G. (2024). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde Orhan Ke-*

mal'in bazı hikâyelerinin A2 seviyesine uyarlanması ve etkileşimli okunmasına yönelik durum çalışması (Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi.

[8] Council of Europe. (2020). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Tamamlayıcı Cilt*. Çev. Millî Eğitim Bakanlığı Komisyonu.

[9] Crossley, S., Allen D. & Mc Namara D. (2012). Text simplification and comprehensible input: A caseforan intuitive approach. *Language Teaching Research*. <https://doi.org/10.1177/1362168811423456>

[10] Demirel, İ. F. (2020). Yabancı/İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde metne müdahale: uygulamalı bir değiştirim örneği olarak 'deneme', *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 5(2), 1396-169.

[11] Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(1), 1291-1306.

[12] Er, K. O. (2006), The Effects of Culture in Foreign Language Curriculum, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 39(1), 1-14.

[13] Göçer, A. (2013). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (ss.171-180). Ankara: Grafiker Yayınları.

[14] Honeyfield, J. (1977). Simplification. *TESOL Quarterly*, 11(4), 431–440. <https://doi.org/10.2307/3585739>

[15] İşcan, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak önemi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 2(4), 29-36.

[16] İşcan, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak filmlerden yararlanma. *Journal of Turkish Research Institute*, (58), 437-452.

[17] Kaplan, H. ve Doğru, M. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir masal uyarlama örneği: Ağlayan narla gülen ayva masalı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 30-46. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1220213>

[18] Kutlu, A. & Nurlu, M. (2021). Dil öğretiminde metin uyarlama: Peyami Safa’nın Mişon’un Definesi öyküsünün A2 seviyesine uyarlanması.

Journal of Social and Humanities Sciences Research, 8(66), 343-355.

[19] McNamara, D. S., Allen, L. K., Crossley, S. A., Dascalu, M. ve Perret, C. A. (2017). Natural language processing and learning analytics. C. Lang, G. Siemens, A. Wiseve D. Gašević (Ed.), *Handbook of learning analytics* içinde (ss. 93-104). Society for Learning Analytics Research.

[20] Özdemir, S. ve Eroğlu, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan metin uyarlama çalışmalarının betimsel analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(4), 1613-1631.

[21] Sever, S., Kaya Z. ve Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*, Morpa Kültür Yayınları.

[22] Yaşar, S. A. (2025). Yabancılar Türkçe öğretiminde metin uyarlama: Memduh Şevket Esendal'ın Pazarlık hikâyesinin A2 seviyesine uyarlanması. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 449-477. <http://doi.org/10.5281/zenodo.18056959>

[23] Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.

[24] Zorlu, E., ve Gürel, Z. (2022). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir metin uyarlama örneği: Ömer Seyfettin'in "Miras" hikâyesi. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 7(2), 57-69.

Extended Abstract

Language teaching is an intricate process in which the use of materials beyond standard textbooks is vital to developing vocabulary and linguistic skills. Among these materials, reading texts specifically adapted to a learner's level are essential because they lighten the cognitive load, facilitate the learning of new concepts, increase cultural interaction, and arouse curiosity about the target language's literary works. This study focuses on the adaptation of Orhan Kemal's story "Elli Kuruş" (Fifty Cents) to the A2 proficiency level, aiming to create a comprehensive resource for both teachers and students in the field of teaching Turkish to foreigners. The theoretical framework of the research is built on the need to make language learning an enjoyable experience rather than a boring or stressful one by incorporating cultural elements and meaningful input. The adaptation process was strictly guided by the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the "New Istanbul Turkish for International Students A2" textbook to ensure the vocabulary and grammatical structures remained appropriate for the target audience.

The methodology of the study is structured as a qualitative document analysis, where the original story was examined and transformed using five key adaptation techniques: modification, simplification, deletion, expansion, and preservation. Modification involves replacing level-inappropriate words with more common equivalents; for example, the story's title and central currency "kuruş" was changed to "Lira" to better suit daily life relevance for modern students. Simplification focuses on breaking down complex, nested sentences and advanced grammatical structures—such as the conditional mood and compound tenses—into simpler, rule-based forms, such as the "Simple Past Tense" (Belirli Geçmiş Zaman). Deletion is used to remove unnecessary details, repetitive descriptions, or advanced idioms such as "ateş püskürdü" that do not affect the narrative's core meaning but might confuse an A2 learner. Conversely, expansion is used to add explanatory phrases or definitions, particularly regarding cultural or contextual elements, to ensure the learner can follow the flow of events and the characters' motivations. Finally, preservation is utilized for structures and phrases that are already suitable for the A2 level to maintain the story's natural flow and cultural authenticity.

The findings of the research demonstrate that these interventions successfully align the text with CEFR A2 descriptors, such as understanding short, simple texts about familiar concrete matters. In the adapted version, a young boy sells newspapers every morning at 5:30 AM, even in freezing weather, to support his family after his father left them. The narrator, who works at his computer early in the morning, develops a bond with the boy. When the boy falls ill and cannot afford a "five hundred and thirty Lira" medication, the narrator offers him the money as an advance on future newspapers to protect the boy's dignity. The story concludes poignantly when the boy's younger brother arrives to deliver the final newspapers and return the last fifty Lira of the debt, explaining that his brother has passed away. This narrative choice by Orhan Kemal was preserved because it provides a simple yet engaging plot that contains deep Turkish cultural values and emotional resonance.

To support the reading process, the study suggests activities based on the "Bütünleştirilmiş Öğrenme Yaklaşımı" (Integrated Learning Approach), which combines various techniques like brainstorming, question-and-answer, and case studies to develop multiple language skills simultaneously. These activities are categorized into pre-reading vocabulary exercises,

such as word puzzles and matching antonyms like "karanlık" (dark) and "aydınlık" (light). The reading comprehension section includes True/False questions and character-matching tasks where students identify traits like the "grandfather" being tall and fat or the "child" wanting to become a doctor to treat people for free. The writing and speaking sections encourage students to reflect on the story's themes of poverty and honesty by asking them how they would help vulnerable groups in their own communities, such as the elderly, people with disabilities, or street animals.

The validity and reliability of the adapted text and its accompanying activities were ensured by seeking the expert opinions of six academics and instructors, including associate professors and doctoral faculty. These experts evaluated the material for readability, cultural representation, and skill-development potential, leading to final adjustments that optimized the text for classroom use. In conclusion, the study argues that such adaptation efforts are crucial for reducing learner anxiety and fostering a positive attitude toward Turkish literature while providing a strategic tool for cultural transfer. By transforming a complex literary work into a manageable A2 level text, the researcher demonstrates how academic success and student confidence can be increased through comprehensible input. The researcher recommends that a wider variety of literary genres—including poems and plays—be adapted for different proficiency levels to increase the diversity of materials available in the field of teaching Turkish to foreigners. This study serves as a model for how classical Turkish literature can be made accessible to the global community of Turkish language learners without losing its soul or educational value.